

Література

1. Никаноров С.П. Системный анализ и системный подход / СИ, 1971- М.: Наука, 1972.- С.55.
2. Шеин А.Б. Методологический статус системного анализа в сфере управления / СИ, 1976- М.: Наука, 1977.-С.130.
3. Садовский В.Н. Системный подход и общая теория систем: статус, основные проблемы и перспективы развития / СИ, 1979- М.: Наука, 1980.- С.29.
4. Гвишиани Д.М. Теоретико-методологические основания системных исследований и разработка проблем глобального развития / СИ, 1982.-М.: Наука, 1982.-С.7.
5. Канторович А.В. Системный анализ и некоторые проблемы научно-технического прогресса / Диалектика и системный анализ: АН СССР.-М.: Наука, 1986.-С.158.
6. Малиновский А.А. Значение общей теории систем в биологических науках /СИ, 1984.-М.: Наука, 1984.-С.83.
7. Щедровицкий Г.П. Принципы и общая схема методологической организации системно-структурных исследований и разработок / СИ, 1981.-М.: Наука, 1981.-С.193.
8. Костюк В.Н. Изменяющиеся системы. -М.: РАН, 1993.-С.327.
9. Берталанфи Л.фон. Общая теория систем... критический обзор / Исследования по общей теории систем. – М.: Прогресс, 1969. – С.23.
10. Берталанфи Л.фон. История и статус общей теории систем / СИ, 1973. – М.: Наука, 1973. – С.25.
11. Системный подход при управлении развитием электроэнергетики. Ред. Л.С.Беляев, Ю.Н.Руденко. -Новосибирск: Наука, СО, 1980.
12. Урсул А.Д. Общенаучный статус и функции системного подхода / СИ, 1977.-М.: Наука, 1977.-С.29.
13. Блауберг И.В. Системный подход как предмет историко- научной рефлексии / СИ, 1973.-М.: Наука, 1973.
14. Гайденко П.П. У истоков понятия системы (проблемы единого и многого в философии Платона) / СИ, 1979.-М.: Наука, 1980.-С.378.
15. Юдин Э.Г. Методологическая природа системного подхода / СИ, 1973. -М.: Наука, 1973.- С.38.
16. Ярошевский М.Г. Системность, гомеостазис и активность организма / СИ, 1978.-М.: Наука, 1978.-С.169.
17. Гаазе-Рапопорт М.Г. Кибернетика и теория систем / СИ, 1973.-М.: Наука, 1973.-С.63.

Зубенко Ю.Д., Олійник Н.І.

МОЖЛИВОСТІ ВВЕДЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ІННОВАЦІЙ НА ПРИКЛАДІ ШАХТИ СТАХАНОВА

Інноваційний тип розвитку економіки характеризується переходом країни на вищий технологічний рівень, який визначається переорієнтацією інвестиційного капіталу у високотехнологічні галузі економіки, розроблення й реалізацію

інноваційних проектів, науку і освіту.

Метою цієї статті є можливість введення міжнародного досвіду інновацій на наші підприємства. Відомо, що інвестиції й інновації взаємозв'язані й взаємодіють, але ефект досягається лише тоді, коли основні обсяги інвестицій спрямовано в технологічну структуру економіки, що забезпечує пріоритетний розвиток вищих технологічних структур. Якщо інвестиції за своєю структурою не відповідають технологічній структурі виробництва і не спрямовані на її підвищення, то вони перестають бути базою для економічного розвитку. Саме така тенденція спостерігається в економіці нашої держави. Аналізуючи структуру інвестицій, можна зазначити, що істотно зменшилася частка підприємств, які здійснювали інновації в технології, в тому числі й в ресурсозбереженні. У відповідності з міжнародними стандартами, під "інновацією" розуміється кінцевий результат інноваційної діяльності, що отримав втілення у вигляді нового або вдосконаленого продукту, впровадженого на ринку, нового або вдосконаленого технологічного процесу, який використовується в практичній діяльності або у новому підході до соціальних послуг. Згідно Закону України «Про інноваційну діяльність», інновації - це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери. Сучасні стратегічні й тактичні задачі України, а саме намагання інтегруватися до європейського співтовариства, роблять економічне зростання за рахунок наукових здобутків та їх технологічного застосування однією з найактуальніших проблем. Проте інноваційні процеси стримуються цілою низкою організаційних, фінансових та правових чинників, а сама українська економіка продовжує базуватись на сировинному та низькотехнологічному устрої. Однією з основних причин гальмування процесу формування й реалізації інноваційної моделі економічного розвитку в Україні є нерозвиненість системного функціонування наукової та інноваційної сфери на регіональному рівні. В сучасних умовах, при зростанні мобільності людей, фінансів, виробничих потужностей, особливо у межах ЄС, необхідні не лише передові технології та виробництва, але в першу чергу регіони, готові прийняти їх та забезпечити їх діяльність. Зсув акцентів інноваційного розвитку на регіональний рівень стане кроком на шляху подолання історичної спеціалізації регіонів, що не завжди сприяють їх сталому розвитку через зависокі ризики зміни кон'юнктури або кризи.

[«Міжнародний досвід організації, функціонування та фінансування національних інноваційних систем (НІС) актуальний для України з огляду на значне її відставання в науково-технологічному розвитку та необхідність у застосуванні чинників, які б забезпечили довгострокове економічне зростання.»][2]

У Європі на сьогодні тільки дві країни, – Україна і Польща, – зберегли вугледобувну промисловість, яка працює як для енергетичного, так і для металургійного сектора економіки. При цьому якщо Польща практично завершила її реструктуризацію, то Україна ще продовжує цей процес. Тому досвід Польщі в зазначеній галузі є дуже цінним для України

[«На відміну від розвинутих країн, таких як Польща, в Україні не створено національну інноваційну систему, а негативні тенденції зниження інноваційної активності підприємств разом зі скороченням наукового сектору стримують процеси економічного зростання та ставлять під загрозу подальший прогресивний розвиток як регіонів, так всієї держави.

Інноваційна активність підприємств України перебуває на вкрай низькому рівні. Більшість промислових підприємств середнього та великого бізнесу взагалі не впроваджували і не мають на меті в подальшому реалізовувати інноваційні проекти.»][4]

Для покращення теперішнього інноваційного стану на підприємствах України нам необхідно поступово впроваджувати нові технології. На це можуть вплинути два незаперечні фактори:

1) існування досвіду та національних традицій здійснення великих науково-технічних проектів та наявність (поки що) численних носіїв відповідного знання;

2) наявна всеохоплююча промислова інфраструктура в регіонах, що може стати підґрунтям майбутніх інноваційних кластерів.

[«Звісно, оцінка ефективності інноваційних проектів ще не є запорукою успішної його реалізації на конкретному підприємстві. Будь-який інноваційний проект може назавжди залишитись лише вдалою альтернативою чинному перебігу бізнес-процесів.»][1]

Однією з найбільш постраждалих галузей є вугільна. Так як вона є провідною в нашій країні нам необхідно в першу чергу відновити в ній інноваційну діяльність. Вугільні шахти, обтяжені необхідністю підтримки “на плаву” традиційних виробництв, не мають достатніх засобів та й економічної мотивації для революційних інноваційних трансформацій свого виробництва. Прикладом є шахта ім. А.Г. Стаханова - одна з найбільших шахт на Україні. Вона розташована в Красноармійському районі Донецької області й адміністративно підлягає виробничому об'єднанню “Красноармійськвугілля” Мінвуглепрому України. Найвищий видобуток досягнутий у 1988 році – 3800 тис.тон. У зв'язку зі зниженням технічних можливостей по фронту гірських робіт через відсутність будівництва другої черги з 1994 року шахті установлена виробнича потужність 2850 тис. тон на рік. Причинами такого різкого зниження обсягів видобутку всередині шахти були:

- висока аварійність на машинах і механізмах;
- несвоєчасна підготовка гірськими роботами очисних вибоїв, замість вибулих.

Через помилкову політику державних вуглевидобувних підприємств щодо заробітної плати створюється підприємницьке середовище, у якій недержавні й приватні комерційні структури сьогодні не мають економічної мотивації займатися інноваційною діяльністю. Проблемою інноваційного розвитку вугільної промисловості є те, що для його забезпечення потрібно споживати все більшу кількість ресурсів, однак при цьому обсяги доступних ресурсів поступово зменшуються. Так, вугільні шахти спочатку відпрацьовують найкращі запаси та лише після цього переходять до відпрацювання гірших за якістю та умовами залягання,

причому для видобутку останніх шахти потребують залучення все більшої кількості виробничих ресурсів та застосування більш досконалих технологій. Все це призводить до збільшення потреби у нововведеннях, одночасно погіршуючи інвестиційну привабливість вугільних шахт. Серед причин цього варто відзначити рівень організації виробництва та повноту використання природних ресурсів як у процесі видобутку та збагачення вугілля, так і в процесах, пов'язаних із підтриманням життєдіяльності шахти (відкачування підземних вод, виймання вміщуючих гірничих порід, видобуток супутніх корисних копалин та їх використання у господарській діяльності).

[«Для того щоб збільшити науковий потенціал підприємства слід вживати наступні заходи:

- розширяти коло конструкторів і дослідників;
- підвищувати серед дослідників і конструкторів частку висококваліфікованих працівників;
- забезпечувати підтримку розвитку інновацій за рахунок бюджетного фінансування ;
- прискорювати оновлення асортименту продукції на підприємстві;
- поліпшувати умови лабораторних досліджень на підприємстві;
- забезпечувати надання державної фінансової підтримки, відповідних гарантій та проведення високоякісної експертизи результатів інноваційної діяльності.»][4]

Всі ці заходи можуть допомогти у подальшому розвитку українських підприємств та формуванні інноваційної економіки, які приведуть до розвитку усєї країни.

Підсумовуючи, варто відзначити цілком реальну можливість застосування тих чи інших здобутків у господарському обороті. Зрозуміло, що розвиток ринку інтелектуальної власності – процес складний і довготривалий. Отже Україні ще потрібно пройти складний шлях до повноцінного формування інноваційної економіки, і на цьому шляху міжнародний досвід може стати корисним матеріалом для створення власної оригінальної моделі економічного розвитку країни.

Література

1. Сапицька І.К. Управлінські інновації на вугільних шахтах Донбасу // Економічний вісник національного гірничого університету. – 2004. – №1. – С. 96.
2. Ланговий В. Управління відтворенням техніко-технологічної бази вугільних підприємств // Схід. – 2007. – С. 34.
3. Харченко В.Д., Драчук Ю.З. До механізму інноваційного розвитку вугільної промисловості // Уголь України. – 2005. №9. – С. 12.
4. Стадник В.В., Йохна М.А. Інноваційний менеджмент: Навч. посіб. – К.: Академвидав, 2006. – 464 с.- С.4.